

"Istarska Riječ"

izlazi svakog četvrtka uveče.
Svaki drugi četvrtki donosi
literarni prilog „Mladi Istranin“.
Prečitač za tuzemstvo iznosi
15 — lira na godinu, a za
tuzemstvo 25 — lira. Ured-
stvo i uprava lista: Tri-
est (Italija) — Via S. Francesco
d'Assisi 204, Telefon: 11-57

ISTARSKA RIJEĆ

Vladičnik za poslu, gospodarstvo i politiku istarskog naroda.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari!“ — Narodna poslovica.

Oglaši stojte 4 Mra
ca svaki centimeter vidi se
Mra jednoga stupca. Za vido-
kratno održanje daje se zastava
popust prema pogodbi. Plaća
se i uči učiti u Trstu. Dopravlja
se deluju učilišta, a savremene
opravke. Nebrankrana se pismena
se primaju, a mokrići se ne
vratiće u kojem slučaju.

Pred novim vremenom

Mnogi vele, da je svijet bolestan i da
je teško ozdraviti. No ni oni, koji tako
misle, nisu sasvim zdravi. Njihove oči
kanda su zalužene nečim crnim, pa
oni, kada gledaju, vide sve crno.

Pravi crnogled!

Jedno je ipak istina, i to da svijet
još nije dobio svoj pravi mir. Nije ga
dobra ni Evropa, štaviše, neki njezini
narodi kada su uživaju u tome, da mogu
još uvijek da se igraju puške i nože. Baš
kao djeca. I više puta se ti, narodi
vladaju kao maševi, kad nema kod
kuće mačke.

Tako čine mnogi naši Evropljani,
osobito od vremena, otkad su se u pe-
peo svojih garnitura povukle njihove
dvije krupne mačke, dva grđna stra-
šila: Njemačka i Rusija.

Rusiju su unutrašnje borbe i revolu-
cije sprječavale, da zahvaća i da se
mješa u stvari evropske politike. Izim
toga te su je borbe i ostalile, tako da joj
ne bi bilo moguće, da ostalom svjetu
već sada nameće svoju volju kačio je
u prvačnje vrijeme često činila. To
je i razlog, što su se mnoge sudobnosne
odlike, mimo nje a više puta i protiv
njene volje vršile.

Druga mačka: Njemačka.

Znamo, kako je ona prije rata bila
jaka i strašna. Gdje bi samo malo
ispričala svoje užasne čaporce, tu bi
ogrebla i teško onome, koga bi pogodila.

Ali kačošto često liga dolija, tako
može desiti i najkrupnijoj mački, da
dobije po nosu pa da joj pade snaga. To
se u velikoj mjeri dogodilo i Njemač-
koj. Pravda, je Božja htjela, da se u zgo-
dat čas protiv nje okrenula batina i
da je Njemačka svintuvši rep, među-
noge morala da se zavuče u pepeo, što
ga je sama prosula. Pobjednici su je
tako stisli, da nije mogla više ni disati.
Potopili su joj nekada vrlo moćnu bo-
nu mornaricu, udarili su na nju vrlo
tešku plaćanju, raspustili su joj vojsku,
otkinuli nekoliko pokrajina, porazgra-
bili sve njene kolonije, uništili novac,
prikratili su je u svemu i svakemu, i još
su joj zaposjeli njenu teritoriju svojim
vojskama — jednom riječi, učinili su
sve, da je onemoguće i onesposobe za
život.

I kad je tako privjezače uz pepeo,
onda su i oni digli glave i svi osim Italije,
počeli skakati, cikati, gristi, mahni-
tati kao poludjeli miševi. Mačka ih je
sa svog pepela gledala. Ej, da joj je bilo
nasrnuti medju njih i na njima izvršiti
novu čudo, novi pokolj! Ali ne može:
snaga joj ne da! I tako je ona moralna
da gusi svoj gnijev i predudi svoju staru
pjesmu da traže svoje mučene dane u
pepelu. Medutim dugo nije moglo ostati
tako. Mačka je počela da pomaže dje-
te iz pepele glavu, pokadašte bi malo i za-
mijaukaš, da Evropa čuje, e je još
živa.

Malo poslije pokušala je i da se digne
na noge, pružila glavu, naježila na-
četine, nagribila se i dala razumjeti na-
rodima Evrope, da i ona hoće da ima u
njihovu društvoj svoj glas.

S protivne strane nisu ispočetka
bjeli o tome ni da čuju, ali malo su po-
mo uvidjeli, da sedamdeset i više milijuna Njemačaca nije teško kašali;
nego jedna velika sila, kojoj se oni ne
moći dugo da odupiru, i tako su iako
protiv svoje volje dopustili Njemačkoj
da udje u Ligu Naroda, gdje će ona
imati svoj glas, kao i svaka druga
velevljesta.

To se desilo na svečanoj sjednici dru-
štva Naroda u Ženevi dne 12. o. m.
Sjednici je predsjedao dr. Ninčić, pred-
stavnik one države, koju su Nijemci
bjeli, da do kraja uniše.

Pa da nisu putevi Gospodnji nedo-
kućivali.

Za Njemačkom će zacijselo ući u Ligu
Naroda i Rusija, i tako će se malo po-
mo ovaša sadašnji darmar da stiša.
(Kako smo vidjeli iz vesti o uspjehu
ovoga kongresa, do nesuglasica nije do-
šlo, zato jer je dr. Wilfan znao da
imaju jednaku sudbinu — takodjer u
najraznijim položajima. Naravno, će
prema tome biti, ako se pojave na skup-
stini kakve razlike u mnenju, koje bi
mogle prijeći sporazumno rješenje
pitanja.)

Iz govora dra. Wilfana na kongresu narodnih manjina u Ženevi

Dne 29. augusta o. g. otvorio se je u Ženevi kongres narodnih manjina o kojem smo već pisali. Predsjednik panim narodnim skupinama ne mogu im oduzim i značajnim govorom započeo je rad kongresa.

Odbor je našemu poslaniku dr. Wilfanu povjerio da otvori kongres i da u svom prvom govoru iznese one točke, koje imaju za uspjeh rada kongresa posebnu važnost. Mi iz tog govorova donosimo samo nekoje odlomke. Iza opširnoga uvođa o važnim pitanjima i od-
nosti pojedinih zastupnika skupina prama Ligi Naroda itd. dr. Wilfan govorio je ovako:

„Dozvolite mi sada nekoliko riječi o dužnosti našega zborovanja i o značenju našega rada.“

Organizirane skupine Evrope nisu ovamo (Ženevu) poslale svoje zastupnike, da bi dizali bučne proteste, nego, da bi u granicama, koje smo zasumljeni, našem zajedničkom radu dali pozitivnu i stvarnu pomoć.

S ovim smo radom započeli već lani, kada smo naše zajedničke nazore i želje formulisali u obliku nekih temeljnih članaka i kada smo tako stvorili ishodište našem zajedničkom postupanju. A sada se mora naprijed. Pojedina pitanja, koja zahvaćaju naš problem, možemo zajednički proučiti, razjasniti i stvarnu pomoć.

Dali ćemo poslije raspršiti opseg našeg skupnoga rada takodjer direktno na sudjelovanje za prava priznatih rješenja, to moramo prepustiti budućnosti.

Na rasprodoru rada našega kongresa stoji na prvom mjestu jamstvo da slobođu kulturnoga razvoja. To je pitanje jezgara našeg problema. Pa i u rezoluciji lanske konferencije razglasili smo zahtjev za narodno-kulturnu slobođu na prvom mjestu. Kako da se osiguraju narodnim skupinama u razini državama razvoj, i kako da se sačuva njihova vlastita narodna kultura, to je pitanje u kojem se mora osobito naše zanimanje usredotočiti. Različiti interesi i velike razlike u položaju raznih narodnih skupina otečavajuće, razumje se, raspravu o tom pitanju, ali nam opet bogato vaše iskustvo običaje ne drugoj strani važne rezultate, baš u pogledu prve točke našega programa.

Daljnje točke našeg programa su jekovito pitanje, gospodarska jednakopravnost, osiguranje pravica za državljanstvo i jednakopravnost u izbornoj pravici. Sve su ove točke odnose na pitanja, koje su za narodne skupine od životne važnosti. Rješenje ovih pitanja, koji su potrebni za zajednički život u državama na podlozi čovječjeg dostojanstva i jednake državljanske vrijednosti.

Konačno ćemo zauzeti stajalište glede pitanja, koja se sredstva mogu uzeti u obzir za uređenje konkretnih sporočava po državama (između manjina i država) koji se razvijaju iz našeg problema.

Gospod! Veoma se lako može dogoditi, da se ne dodje odmah do sporazuma naših mnenja u pogledu pitanja, koja sadrži naš program. To nas neće mutiti, a ne smije opet varati naše prijatelje i naše kritičare. Na našu skupinu doši su zastupnici mnogo brojnih različnih skupina, koje su se uključile na sam po jeziku, kulturi, običajima, i povijesti, nego su, — i, ako imaju jednaku sudbinu — takodjer u najraznijim položajima. Naravno, će prema tome biti, ako se pojave na skupstini kakve razlike u mnenju, koje bi mogele prijeći sporazumno rješenje pitanja.

(Kako smo vidjeli iz vesti o uspjehu ovoga kongresa, do nesuglasica nije došlo, zato jer je dr. Wilfan znao da bolje ili gore od ovoga dosadašnjeg — jedno razumno kormilar kongres, a pridošli su pokazati skovu budućnost. Jedno je stalo: mlađevi neće moći onako da zastupnici shvatili su svoju dužnost, ne rezolucije i izjave.)

Dobruča

Dobruča je riječ, koja je u zadnje dane u srcima Jugoslovena po svojim potaknula neko posebno pobuđeno raspoloženje. U junakim srcima starih boraca pogotovo je Dobruča u ove dne uzbudila onaj plamen, koji je ta srca izgarao pred deset godina, u dobrotičkim barbam; dok je domovina stekla u teškom jarmu čekajući jučačke sinove, koji su na Dobruču s zavjetom u duši jurili i padali za slobodu.

U srijedu dne 8. o. m. na vrlo je svečan način otkriven u Medžidiji u Dobruči spomenik jugoslovenskim dobrovoljcima, koji su tamo pali. Kosti su njihove smještene u kosturnici na mjestu gdje su se pred 10 godina najluje borbe bile. Nad kosturnicom je spomenik, koji je podigla Jugoslavija u spomen svojih herojskih djece. Svojim herojima i lavovima, koji su polagali život, kada je trebalo, da se izrvatu. Koji nijesu misili na život, kada se radilo o propasti domovine, pa su dobrovoljno stavljali na kôčku svog mladost i prolijevali svoju junacku krv.

Dobruča je zemlja na Crnom Moru, na jugozapadu velikoga ruskoga grada Odese. Tamo su se godine 1916. odigrali veliki dogodjaji. Kako je poznato Rumunjska je u avgustu iste godine navijestila Austriji rat. Odmah zatim provrili su Rumunjiju i ondašnju Ugarsku. U početku su imali tu velikih uspjeha, ali su ih Nijemci poslije nadmudrili. Potjerali su ih iz Ugarske. Tom je prilikom Njemačka provrila sa 100.000 vojske sve do Dobruče. I dobro je, da su Rumunjima došli u pomoć Rusi i jugoslovenska legija.

Da, i jugoslovenska legija imala je na Dobruči svoju tešku borbu. — A što je to jugoslovenska legija? — mogao bi se tko god pitati.

Već u samom početku rata, a i kasnije prigodom pada Pržemislia u ruske ruke, a osobito za ofenzive generala Brusilova mnogo je Slavena zarobljeno u prislušku, a prešlo u Rusiju. Među ovima bio je veliki broj Hrvata, Srbija i Slovenaca iz svih krajeva bivše Austrije. Velika većina tih zarobljenih Jugoslovena plamnila je mržnjom protiv austrijskih krvnika. Ta je mržnja bila velika, a u njihovim srcima bila žarka želja, da se sav jugoslovenski rod oslobođi mrskoga tjudinskega rostva. To je bila težnja i najmlajša misao ovih Jugoslovena, koju je trebalo provesti u djelu.

Ovi su krasni ljudi, koji zaslужuju uvidljivju, napokon odlučili, da će se odnjednoga dahan boriti protiv Njemačaca i Austrijanaca i da neće mirovati, dok ne vide svu jugoslovensku braću oslobođenu.

Odmah su se ti jugoslovenski rođeni prijavili, da će s oružjem, u ruci na svoje krvnike. I tako se je u najkratice vrijeme obrazovala poznata jugoslovenska legija, koja je povijest velikoga rata za oslobođenje zapisana slajnim slovima, velikim djelima i divnom krvlju. Ta je legija na Dobruči, a i poslije na sočinskom frontu ponosila junastvu, da je zadivila cijeli svijet.

U toj je divnoj legiji bilo i mnogo naših Istrana. Biļo je u njoj oko dvadeset i sedam istarskih časnika i sva sli drugih junaka.

Istra je od uvijek teško osjećala ropstvo, u kojem je Austrija sve jače i jače bila naš narod. Pred svjetskim je ratom to ropstvo postalo nepodnosivo. No, sve težim pritiskom Austrije, mirnja je i odvratnost u našem narodu rasla sve više i više. U ratu prima sasmač oblik. I kada su Jugosloveni počeli dezerterirati u savezničke države, neka molbi prilagođuju svedožbu, neka molbi sastaviti notar ili sudac na počlozi svedočanstva.

Moraju svedočiti smrt 4 osobe, koje su služili u vojski s izgubljenim vojnikom. Osim toga upozoravamo one, koji su već učili molbu za tu penziju, pa im ista nije još riješena, da ne smiju ulagati nove molbe. S tim bi sami sebi skodili, jer bi s istom imenom molbama nastala smetnja.

Ovdje se ispotljuju dva neoboriva i vrlo važna dejstva, koja bi morala jeđampat za uvijek da začepi usta onima, koji nas prikazuju austrijakantima, — ako imade kod njih samo malo sâvesti i nepristranog rasudjivanja. — Dok su austrijske tamnice punje vodja-

ma i najpoštenijim ljudima našeg naroda, — dote najbolji i najsvesniji njezini sinovi, — prelaze kao austrijski vojnici namjerno frontove i na strani saveznika organizuju se u dobrovojničke jedinice, da se oružjem u ruci tukti protiv zajedničkog dušmanina — habsburškog orla. Ove dvije svjetle tačke na obzoru naše narodne horbe služe i služiti će trajno kao nepobitni dokazi, da su i Istarski nacionalno zreli i da su za dobro naroda uložili svoj dio žrtve.

Legijonara iz ovih naših krajeva bilo je na stotine, a borili su se kao dobrovoljci na više strana rame iz rame s vojniciima zavezničkih armada. Najviše ih je bilo u Jugoslovenskom korpusu u Odesi, zatim u drugim vojničkim dobrovoljačkim jedinicama u Rusiji. (Biće) je dosta naših dobrovoljaca iz Julijske Krajine i u dobrovoljačkom odredu u Italiji, koji su se borili uz hok talijanskog vojnika na frontu protiv Austrije).

Iz ovih se dobrovoljačkih legija svini vratili. Ima ih, koji danas sniju svoj lijepe vječni san daleko od domovine na poljanama časti i slave. Osim ih je na Dobruči mnogo pao.

Istarski su grobovi na Dobruči neznani. No svejedno je Istra zadovoljna, da je u teškom momentu dala i ona svoj obol krv na oltar slobode i narodnog prava.

Oni su nam grobovi živi dokazi, da smo i mi Istrani dostojni nositi slovensko ime, jer su i Istrani na Dobruči krstili to ime krvju i junaštvo.

Kod posvećenja spomenika palim junacima dne 8. o. m. u Dobruču su uz svete kosti polni bojovnika, deset godina iza najkrvavijih bojeva, bile slavljene i kosti istarskih neznanih junaka. Uz ostala srca, koja su se velikim nijihovim sjenama poklonila bila su i naša istarska srca. Naša je misala na njih vječna, zato, jer se djela, koja su dobročanski junaci počinili ne mogu zaboraviti, jer se ne smiju zaboraviti; pojme su potjane najveličanstveniji narodni oltari. —

DOPISI

IZ KRUBUNA.

Jedna uvrijeđa našem narodu.

Vise putu čitamo u „Ist. R.“ gdje dopisnik iz Pule donosi, kol i rezultati pojedini rasprava na Tribunalu. Stoga smo se svom stalnošću i željom očekivali, da će naša novina donijeti nešto i o raspravi, što se vodila protiv ubojica našeg mladića Liberata Teučića. Nužela nam se nije ispunila. I tako skoro još ni sada nitko ne zna kako je sve to svršilo, posto drugih novina ne čitamo.

Doznali smo pak, da je puljska „Azione“ donijela svu raspravu i u govor jednog branitelja optuženih, u kome izriče baš porazni sud o nama. Drži nas picanicama, koje toho ne razumiju i ne vide dalje od rogova svojih volova. Na to nije nitko ništa prigovorio, jer je bilo počinjena velika pogreška. Naši mladići, a ni otac poznog nisu imali odvjetnika, dok su ih krvici imali 4—5.

Nije ovdje mjesto, niti smo mi pozvani za opravljavanje. Ali ipak nam dolazi na pamet ona narodna: „Što se babi htio, to se babi smio“. Zele naši protivnici, da budemo pijani, jer dobro znaju, da kao takvi zaista nećemo u čuti ni vidjeti, što se s nama i oko nas radi, pa će tako s nama da obraćunaju.

Nu mi nemamo nikakve volje, da nijihovim željama udovoljimo. Najočitiji je tome dokaz taj, što broj pretplatnika „Istarske Riječi“ neprestanost raste i rasti će.

PODLISTAK

ERNEST RADETIĆ:

Dite ljubavi

(Pripovijest iz istarskog života u porečkom dijalektu.)

(Nastavak.)

Nazad se je spuštila gusti daz, uvi bot jeno malo veći i dulje je dura. Nebo se je zaškurilo i sunce je moralо zapasti zad oblaki; debele kapljice su se cijide po gustih granah male boškice, a kad bi vitar jeno malo jače puhića ponija bi he sve do palaca i razbijala na miljare malih kapljic u oknu od blize...

Andjelku je gledala i veselila se, slušajući te trčanje po stakli i krsenje gran pod oknon. Oprla je oči, kako malo dite i gledala u vrtu, po kojen su se počeli delati mali kanali.

Najedambot se prene. Zvono na vrati od vrata se je uglastilo. Pogleda ki je došao i zaštupe se, kao da vidila nikoga fureštoga mladića, koji je u nikoldo doderca i vrta se prid vrati od vrata. Jena dekla je podrčala i oprla mu sati; za deset menuti će me jur sunce

vrede vrata, a on se je zmaka sprid dažda vred i luži.

„Ki jo to, uti dežgracijani mladić?“ je popensala i kala se po škalati iz svoje kamarice. Na portigu je našla ragatę, koji si je trepa jaketu, koja mu je bila sva mokra. On je pogleda, poklonija se, jeno malo se je i nasmija i zamolija je, neka mu uprosti, ča je doša dešturbati. Na njegov dom, da je daleko, a po ten daždu, da se ni stija poći moći, nego će čekati dokle frma. I potječe se je smijati, gledajući je u lice i tresući se sebe kapljie, crlen u ubrazu i pokaza je filu svojih lipih bliznih zubi.

Ona je zadruhtala. Nikad se još ni zasmiali prije ragatę, ma danas se je i to zgodiло. Kad je vidila, kako je on gleda svojima lipima i velikima črnima oči, zacrelenila se je u licu, a po cilom filu, kako da su se je razlazili imravi.

„Cete, da užgen organi, pak da se usušite!“ je rekla, „samo da ništo reče, ma se ni janka movila.“

„Da užgete organj?“ se je zaštupe na. „Ča će mi organj, ter to će vred pa file njegovih zdravih bijih zubi.“

Prije par dana dobila je djevojka od Francuza novaca i jedno pismo, kojim je ostač njenog dijeteta pozivlje, neka proda sve svoje i neka dođe k njemu u Francusku, da će se tamo vjenčati. Čim je Benedetti našnuso novac, otisao je odmah k njoj i tražio svoj dio. Ona se s pravom razlučila na njega, kazala mu je, da će ona u Francusku i pokazala mu vrata. Benedetti je nato otisao pred jednu gostionu, sio za stô, popio časnu mljeku, a onda prozutao pola flasice nekakvog otrova i malo zatim umro.

Pripovijest tužna, ali vrlo poučna za mladiće, koji ne će da traže rada već bi htjeli da žive na račun drugih. Kad će neki mladići ljudi uvidjeti, da nije ni lijepo ni doстоježivjeti od žuljeva ičijih, a kamo li ženskih rukâ? A ima još nešto čemu nas uči ovaj nesretni dogadjaj. Tu vidimo Francuza vojnika, koji se nakon punih sedam godina sjeca svoje ljubove i svoga dijeteta, pa hoće iako malo kasno, da izvrši svoju dužnost. To dokazuje, da imaju ljudi, koji nisu i ne će da budu živinje.

Moram da svišim, jer hocu da viđim pripreme, što su sada u svom jeku za doček ministra Federzonija i nekih drugih znamenitih lica. Svi znaci kažu, da će sruštašna nedjelja, 12. o. m. biti jedna od najbuđenijih, što ih je ovo nekoliko poslijednjih godina doživjelo. Rijeka. Toga dana, kako sam već javio, zatvara se izložba, a otkriva se ljun Svetoga Marka. Dok ovo pišem moj termometar bilježi 30 Celsiusa. Pasja vrućina! Rokac.

Prije par dana dobila je djevojka od Francuza novaca i jedno pismo, kojim je ostač njenog dijeteta pozivlje, neka proda sve svoje i neka dođe k njemu u Francusku, da će se tamo vjenčati. Čim je Benedetti našnuso novac, otisao je odmah k njoj i tražio svoj dio. Ona se s pravom razlučila na njega, kazala mu je, da će ona u Francusku i pokazala mu vrata. Benedetti je nato otisao pred jednu gostionu, sio za stô, popio časnu mljeku, a onda prozutao pola flasice nekakvog otrova i malo zatim umro.

Pripovijest tužna, ali vrlo poučna za mladiće, koji ne će da traže rada već bi htjeli da žive na račun drugih. Kad će neki mladići ljudi uvidjeti, da nije ni lijepo ni dostoježivjeti od žuljeva ičijih, a kamo li ženskih rukâ? A ima još nešto čemu nas uči ovaj nesretni dogadjaj. Tu vidimo Francuza vojnika, koji se nakon punih sedam godina sjeca svoje ljubove i svoga dijeteta, pa hoće iako malo kasno, da izvrši svoju dužnost. To dokazuje, da imaju ljudi, koji nisu i ne će da budu živinje.

Moram da svišim, jer hocu da viđim pripreme, što su sada u svom jeku za doček ministra Federzonija i nekih drugih znamenitih lica. Svi znaci kažu, da će sruštašna nedjelja, 12. o. m. biti jedna od najbuđenijih, što ih je ovo nekoliko poslijednjih godina doživjelo. Rijeka. Toga dana, kako sam već javio, zatvara se izložba, a otkriva se ljun Svetoga Marka. Dok ovo pišem moj termometar bilježi 30 Celsiusa. Pasja vrućina! Rokac.

IZ VODNJANSTINE.

Pet lopova navalilo u noći seljačku kuću i isprebjali gospodara.

Ne prdoje ni dvadesetak dana, a da se ne čuje o kakvoj novoj većoj kradbi i razbojstvu po Istri. Dogadjaje se to obično i posljednje godine doživjelo. Rijeka. Toga dana, kako sam već javio, zatvara se izložba, a otkriva se ljun Svetoga Marka. Dok ovo pišem moj termometar bilježi 30 Celsiusa. Pasja vrućina! Rokac.

Slučaj, koji vam sada javljam desio se

prošlo sedmice u selu Orlići na Vodnjanski.

Bilo je 10/11 sati naveče. Seljaci su

već spavali. U to doba netko pokuća na

seljaka Ivana Orlića. Orlićeva žena je ustala i upitala, tko je pred vratima.

Sasvim prijatnim i veselim glasom odgovorila su, da su prijatelji. Žena, ne sluteći

nista slabu, odmah je otvorila, ali je ostala

zaprepašćena, kad je mjesto prijatelja

opazila tri maskirana (zakrabuljana) čovjeka.

Upitali su je gdje joj je muž, a ona im je odgovorila, da ga nema kod

u sobi. Oni su je pograbili, bacili na tlo i

u sobu. Tamo je ležao u krevetu go-

sopdar Ivan Orlić na 63 godina. Navalili

su na njega riječima: „ili novac ili život.“

Orlić im je odgovorio da on novca nema,

a života da ne daje. Nastala je horba: jedan

starac proti trojici razbojnika. Orlić je

razbojniku dugo vremena viliuo po sobi,

odbacio im pusku i Zubima ih grizao. No

konačno je jedan razbojnik depelim drve-

tim udarom tako žestope Orliću po glavi,

da mu je razbijao lubanj i Orlić se je bez

svijesti strovalio na tlo. U isto vrijeme su

se i susjedi probudili od buke i udaraca

te se uputili u kuću Orlića. Na ugлу kuće

bilje su na strazi dva razbojnika, koji su

upozorili onu trojicu u kući, da dolaze

judi, te su sa petorica pobegla iz selo.

Malo iz tog prošlo su onuda karabinjeri,

pregledali isprebjenog Orlića i dalje se u

potjeri za razbojnicima, ali ih nisu došli.

Sada karabinjeri vode dahnju istragu.

Ponavljaju da se treba latiti i prosvjetiti sredstvima, da se ovo istarsko zlo iskorijeni.

Širite „Istarsku Rijet“!

Franina i Jurina

Fr.: Ča žbalis celo vreme va tu gajbicu?

Jur.: Ne žbalim ja va gajbicu, nego va tići, ki su va njoj.

Fr.: Pak ča te ti tići?

Jur.: Tako!... Pride mi... Kada mi dodaju ljudi, onputa se malo nagnem k blagu, i nekako mi je lagje. Čini mi se, kako da me blago nekako bolje razume, nego ljudi.

Fr.: A su te pak ča razumeli ti dva tiča tu?

Jur.: Nisu.

Fr.: A zač ne?

Jur.: Zač nimaju vremena, da me razumeju. Pogledaj ih samo, kako se ko-smaju!

Fr.: To su i tići kako i ljudi. Ju-kadog — ma ja njim oprascam, zač oni nisu krivi.

Fr.: Nego ki je kriv?

Jur.: Gajbica.

Jur.: Ja — baš gajbica. Ča kimaš s glavum? Ča mi morda ne veruješ?

Fr.: Aj verujem, ma još mi nisi rekao. Ki je tebo povedel, da je temu gajbica kriva?

Jur.: Da si malo pre prišao, biš bil veli- del, kako su s klijonom tukli po žice i provevali, da ju skrive i da ju pre-vinu, pak kaša ni šlo, onputa su od jada jedan drugega grdo pogledali i počeli su se kosmat, kako ponoreli petchi. Pogledaj ih, kako se gone, ka- se kijucaju, kako njim pre leti na sve milje strani. I sveju je temu kriva, gajbica.

Fr.: Ma zač gajbica, Bog ju videl!

Jur.: Zato, zač je gajbica. Gajbica je vrag. Ona promeni blagu srce i mo- zak — i blago postane zločesto, zato se i reče, da se nikada pravo ne zna, aki tko va gajbice piva od veselja al- pak od jada.

Fr.: A ča misliš, ča bi pak od nas dve- bilo, da nas ki stavi va kakovu veli- kapunericišu?

Jur.: Slabo bi bilo.

Fr.: No bi!

Jur.: S početka još nekako. Malo bime gledali, malo bime se tešili — i tako bimo nekako ubijali vreme. A onputa, sve ča dalje, malo bi po malo više počeli kapat otrov...

Fr.: Otkuda?

Jur.: Vej si ga! Počel bi malo po malo kapat otrov, i jedan kapić bi se zel- va srec, da moži i hudići i hudići bi počeli delat svoje delo: mi bimo malo po malo postali takovi neprijatelji, da bimo se po vas dan osmali, kako i ona dva tiča tamo.

Fr.: Ma ča je to zaspravem tako?

Jur.: Baš tako!

Andjelku je bilo kako jeno malo sram i ni znala, kako bi se držala i e- bi rekla ten furešton, koji komoč ča je jedanbot u svu življjenju vidjio, ju-predika s njom tako oprio i veselo. V najveć je je mučilo, ki ni znala, ki jo i skoli de je. Janka jenu besidu ni reka o sebi.

«A molim Vas, ki ste Vi» je sprogo- vorila naglo kako da je strab, da neće moći do kraja reći, da bi stila.

«Ki san, ča san, skolde san? Studente san, mu kmetski sin. Taz mi vero svaki dan kopa, kosi i grablja. Ime mi je Mi- tjenko Pracajć. A ki ste vi, nebo-ka lipoto, ki kojoj me je sam Bog zanes?»

«Grau je priz krijase», je pomislila ona u sebi. Nikad još ni nedan plo- dufa predikati s njom uvalko oprto, ka- ko da su — ča se uža reći — skupi blago pasli. Vidi se valje, da je kmet- si. Ma na dnu njeje duše je bilo dr- go da je takov i to nijugovo ponašanje je piezalo. Ni biha kako niki gospod- ini, koji dođu u trdon kuletu i in- klanjanju pris od košulje, pak se ubraća- trdo, kako da su pogutnuli kolac.

(Slijedi)

Ma to je strašno! Čovek bi mislio, kada su dva od njih va gajbe, da gledat, da budu i da ostanu prija-

Tako bi moralio bit.

I da pomažu jedan drugega, a ne se kucaju i mlate kako i oni dva.

E, da je tako! — ma gajba ne da ni jednemu ni drugemu. Ona ih iščeka i čini zločestim...

A da ih je više na gajbe?

I oni bi postali zločestni, grintavi, i dan bi drugemu zlo želeli kao i naduće bestje.

Dunke, neka nam Bog ne dà nikakva prit na gajbu.

i neka ne dà! Mi Slaveni imamo

samo jednu falingu: teško se slaze-

mo i onda kada nismo va gajbe. A

i bi pak bilo, da smo nutre? Ni dala-

ne bi na nami ostalo, kako ne će

estat ni pera na oneh dveh ticeh. Po-

čujat di samo, kako ono pruhata!

Svi hranu su rastresli. Ni zrna nijm

ni ostalo. O neslogu nigde te ne bi!

Ter te ne bi! Amen!

IZ PULJSTINE.

Rabarstvo je u okolini Pule onako srednje vrijedno. Najbolje sredstva za ribolov u Medulinu. U glavnom ovе je gospodarske ribarstvene išlo do sada veoma slabo, i hvala Bogu prošla je sedmica bila dobra, sretna u tom pogledu, osobito za Lijancu i Medulince. Njivije se dakako uključuju, jer sada zapravo i jeste doba lovaj lov. Koliko su zadovoljni ljudi dva ulova ribe, toliko je draga i seljakima radionicama, budući da je tada riba jeftinija, pa je to srovnjava velika dobit. Kukuruz smo već sav pobrali. I da skome pričamo, da je na pr. u Lijancu i Medulincu kukuruz urođen gotovo bez kise, ne bi sigurno vjerovao. A ipak je tako. Nije dakako bilo Bog zna koliko kukuruz, ali ipak uzmemu li u obzir, da je kisilo već preko dva mjeseca, onda je jedno cudo, kako je i toliko urođeno. I te baze kise još uvijek nema, a vrucina je već nego u srpsku i kolovozu. Što će biti marvom, s ovacima? Jesenske pače, ne dodje li u najskorije vrijeme kiša, ne će biti, a sijena je takoder dobro malo. Za našu seljaku spremu se slaba zima. Smiljav, slobri Bože, i pošalji nam kišu, inače da si ga našem blagu i nama.

IZ LOVRANA.

I mi smo imali kapetanat.

U dopisu iz Opatiјe, u posljednjem broju Istarske Rijeć, citali smo medju ostalim, da je kapetanat najprije bio Kastvu, pa je prenesen u Volosko. Mislim, da neće biti na odmet, nadodam li onome, da ne je naš Lovran imao u prošlosti svoj kapetanat, tako da su u Luburniji svoga kapetanata, u Kastvu i naš u Lovranu. Onda su usmiali oba i stvorili onoga u Volosko. Čudni mi se, da se je baš onom prilikom pogodio Mihalj bio obvezao, da će sagraditi kuću, u kojoj je sve do prije malo vremena bio sud i kapetanat.

Koga je volja, mogao bi još danas da vidi na Poličevoj kući u zidu jednog orla.

To je ostalo od vremena, kad je ondje bila pretura. Gdje su sada dućani, u ono vrijeme imali smo svoju kavunu, s biljaronom, i u se su do danas sačuvali žeravnicu, na kojoj je pekla kava.

Kao i Kastavci imali smo naše «suće». Tako imenom nazivali su se osobito «vanski» općinski zastupnici sve do prije tridesetak godina, kad su ih na jednom pretvrtu u «aprapižantene». Ti «aprapižantene» imali ni zdaleka onaj ugled, što su ga izvali negdašnji «sući».

Sjedano smo, kad je jednog dana otisao učlan takav «aprapižantenu» u Medulin, kada već davno pokojnemu penzionircu Ferbergi. Našao ga je gdje sjedi u sobi i u «Wiener Tagblatt».

— Ča bite? — upita Ferberga čovjeka.

Gospodine prišal sam malo iču onih

Treba naime znati, da je pokojni Ferberga bio strastven lovac ptica. Imao je on još pedeset gajba većih i manjih, pa kamebatula, a cvegruna — da im se ne bude ne zna. U šumici gdje god napravio bi pticu, tu bi se sakrio i manjio ptice: sjeđave, gardele, faganele itd.

Cicu keh tiči — upita ga Ferberga.

To da vi, gospodine, imate navadnicu

ičići na komunjken, a to ne gre...

Kako ne gre?

Ne gre — pak Bog!

A ki ste vi?

Ja sam aprapižant...

Vi ste jedan dr...

moj jedan aprapižant morao je da vidi u džep, što mu je rečeno bilo i da

čuo na što su već bili spali neki Lovran...

aprapižanti pod kraj vladanja Franje

za I.

IZ RAŠKE DOLINE.

Uspjeli sajmi kod Sv. Bartula.

Kasnili smo ponešto s ovim dopisom,

čime jest, što smo promišljali: Bi

bi li dobro bilo objaviti dogadjaj,

čime je to obišao po čitavoj Istri, tako

kod nas, da na «sampanj» dolaze ljudi

iz njih i daljih sel. I ove godine naš

sampanj bio vrlo dobar. Ljudi sva sita:

a tako i iz Gotovorce i Cerovlja bilo ih

robe na prodaju skoro nikavke.

Niješu zato falile krème. Bilo ih je samo pet. I sve su uspješno radile. Neki je prodao 3 hil., a kaže još bi bio da je imao 1 hil. Drugi možda nisu bili tako sretni nu nijedan se nije tužio na »spogolu«, i tako se onog dana prodalo 10 do 12 hil.

Pomislite braćo. Deset hil vina u jednom danu, a to će reći četiri do pet tisuća litara! Dodamo li k tome jelo, ples, gondola i druge bedstocene, svota što se ovog dana »šabaca u vodu« prekorčuje 10.000 L (deset tisuća litara).

Vl, dragi čitatelji, pomislit ćete: »Ala blaza njen, kad mogu takao!«

Možemo da! Dodjite samo u našu seljačku i čini zločestim...

A da ih je više na gajbe?

I oni bi postali zločestni, grintavi,

dan bi drugemu zlo želeli kao i naduće bestje.

Dunke, neka nam Bog ne dà nikaka-

da prit na gajbu.

i neka ne dà! Mi Slaveni imamo

samo jednu falingu: teško se slaze-

mo i onda kada nismo va gajbe. A

i bi pak bilo, da smo nutre? Ni dala-

ne bi na nami ostalo, kako ne će

estat ni pera na oneh dveh ticeh. Po-

čujat di samo, kako ono pruhata!

Svi hranu su rastresli. Ni zrna nijm

ni ostalo. O neslogu nigde te ne bi!

Ter te ne bi! Amen!

IZ OPATIJE.

Sv. Marija Mala utvrđuje slavenski značaj.

Ja mislim, da je dojstno, da novine izneseu na vijedlo sve ono, što se dogodilo 8. septembra u Baderni. Toga je dana naime naša ferija, naša ferija i jedina u Baderni. Tog se dana skupljaju ljudi iz raznih strana, u našem selu, da se malo pozahave, naplešu, nabugare onako po domaću.

Pred malo vremena su se nekoj gospodari u Baderni sjetila, da bi mogli nešto dobiti priređivanjem plesa na račun naših lakounih mladića, pa su načinili neku malu salu.

Pitali su ples, a toga im nijesu htjeli dati, pa što će oni? Nakljkće se to postići

da bi onako malo namalte kojeg našeg čovjeka, eto imati će, misili su, blagodat, tu sreću, da se naplesu. Ali koji su to, pi-

tiće te me? To su Goči iz Zbandaja, koji su na našu žalost i nesreću dosegli sebi u Baderni i kupili mlin. Oni se hrane našim žuljevinama, našu hranu jedu, a hoće na silu s plesu! rekvaci, onako «na pjet, iz koga jedu». Cetiri su to slozna braća u delu i pameti i poceli prijetiti batijama, uljenu ricinom, ubijanjem i što ja znam. Jedan je pače rekao, da je njenu malo dva ubiti, jer on nema ni žene ni djece. Sirota tužan! Jadna te mati rodića!

I eto oblasti ih i one na naše veselje vole malo — ma ne jako malo — za nos. Pripravili oni salu, pribavili muziku, bandice i malo — ma plesa ni ni.

A naši mladići svđi do jednoga, ponosni i dojstni svog imena, zakleli se, da ne idu otrovnji ples, pa govorili su jedan drugom, da neće umrijeti, ako za jedan dan ne plešu.

Goči pobijesnili, došli u gostionu gdje su htjeli zabraniti »canto schiavon«! Počeo je dan tuđi po stolovima — ali bio je slab

srce. Paže, dolje sreće. Našao se jedan maresalik od karabinjera, koji je video, da se grda pasta spremi tonu nametniku, zgrabilo ga za prsa i bacio iz gostione. Činio ga statni onako — »capt-ak« i tu mu je priblijalo reku ovo: Ja vas poznam, što

ste, jer sam bio tri godine ovđe, a ovi vrednici sate, da ga drugima dajete, a onda kad to uzmite, treba da još kroz tri mjeseca

uzimljete koji drugi »purgante«, da se dobro, dobro istisnite, pa tete jedva onda postati eunute!«

Došli su i fasišti iz Poreč s autom, i onima su se oni pritužili i rekli, da oni neće, da se više pjeva, za »čavčav« — a fasišti su im odgovorili: »Kad oni pjevaju ne vredjuju, treba da još kroz tri godine, a onda da ga drugima dajete, a onda kad to uzmite, treba da još kroz tri mjeseca

takoder hapsene razne osobe. Tako je učinjeno i neki Malatesta, anarhisti i ravnatelj lista »Umanità Nuova«. Neke listovi pišu, da je aretriran sva družba, kojoj je pripadao atentator.

Istrage i za atentata.

Policija provadja opširna i stroga istraživanja i za počinjenog atentata. Atentator je ispitana, pa su se doznaile mnoge potankosti.

Osobe koje su bile blizu mjestu,

na kojem se je dogodio atentat, po-

mogli su policiji u istraživanju da drugim

mjestima Italije bile su

takoder hapšene razne osobe. Tako je

došlo do srušenja odanstnosti Muš-

tinjiju, koji je već po treći put bio na-

padnut, no Bog ga je očuval narodu i

Italiji.

Uvedba smrte kazne za atentatore.

I talijanskih se političkih krugova doznaće, da se priprema zakonski na-

čert o uvađanju smrte kazne za aten-

tatore na ministarskoga predsjednika i

na sigurnost.

Atentator je i na eventualne zločine, koji bi

bili u savezu s oružanim nasislje-

šem, neće biti izvršena i za zlo-

čine, koji budu izazvali posebno ogor-

ženje.

Izjave g. Mussolinija.

Nekoju su američki novinari bili

u Izvještajnoj skupštini u Badernu,

u vremenu kada je

izvještajnoj skupštini u Badernu,

Tako je u posljednje dve godine godišnji proračun bio dobro uredjen, izvoz je dobar u razmjeru s uvozom. Svi su Jugoslavéni svjesni razloga njihovih teškoća, pa ozbiljno pokušavaju, da sprovedu što veću štednju. Onoga dana, kada se dinar bude stabilizirao, Jugoslavija će imati slobodne ruke, da počne riješavati ozbiljnja ekonomská pitanja.

Jednoga dana kada razne teškoće budu odklonjene, u cijeloj srednjoj Evropi neće se naći država, koja će moći sa većim pouzdanjem gledati u budućnost, od Jugoslavije. Ne preувелиčavam stvar, kada kažem da je Jugoslavija najjača, najbogatija i ima najveću budućnost od svih nasljedica bivše Austro-Ugarske.

Domaće novosti

ATENTAT NA GOSP. MUSSOLINIJA.

U kratko vrijeme već po treći put moramo u našem listu donijeti vijest o strašnom neuspjelom činu. Opet se je jedna luda ruka digla, da bombard prekine život onoga, koji je danas — Italija. Bog je velik, pa je i ovaj put učinio, da grozani atentat nije uspio. Očuvao je Mussolinija, da još dugo uzmogne voditi Italiju zacrtanim putem u novoj talijanskoj budućnosti.

Svim ostalim čestitkama pridružujemo se i mi iskreno, hvalači Bogu, koji je obranio g. Mussoliniju i očuval Italiji vodju, koji je samo jedan.

Trešnjeve kozje uši

Tršćanski list «Sera» od 10. o. m. donaša u uvodnom članku jedno pismo, u kojem je ocrtaana prava slika našeg gospodarskog stanja u Istri. Istra je u najbjednjem položaju, ubijena sušom i besposlicom, tako da se stanovništvo seli odasvud. Ovo su pismo pisali na uređenošću lista nekoji Istrani, pa pozivaju list, da se na licu mjesta informira o svim groznim činjenicama, za koje malo ko zna, jer neće da zna, da se uvjeri, da je u Istri zavladao skrajnji očaj. Domašamo par izvadaka iz toga interesantnog pisma, da se vidi iz ovih par originalnih i zbijenih rečenica prava i nepobjitna bljibila:

«U Istri se već godinu dana ne radi u rudnicima bokšta. Zašto? Niko o tome ništa nezna, zato jer se o tome vlasta nije izjavila.

Zna se, ali, da su se u Istri, koja je inače siromašna, sušna i bez vode, ekonomski prilike pogorsale toliko, da se danas Istrani lišeni i one korice kruha, koju su u rudnicima zasluzivali, izseljuju odasvud, jer se osjećaju prepuništeni bez oslonca i pomoći.

Tražite samo informacije o ovoj zemlji, ali od osoba, koje imaju odgovornosti, da kažu istinu i koje nemaju ličnih interesa, pa ćeće vidjeti na koju je točku dospijela istarska ekonomija. Imala u Istri najcjenje bijede, ima gladi i bolesti, zapuštenosti, skepticizma i beznadju.

„Što da dakle radimo, kako da prehranimo naše obitelji? Nismo ove godine imali priroda zbog suše, zbog nevremena ili zbog nesreća. Zima se bila užasna i ružna. Otajno smo, a niko se za nas ne brine, vidimo i konstatramo dnevno. No, imamo zato poreze, a ezatorije ne zaborave, da nam za neplaćene poreze pokupi iz kuće sve što nadju.

Pogledajte malo dublje u istarske prilike, pa da vidite koliko ima muke i staja.

Pa ipak za mnoge, koji bi moralimati osjećaju odgovornosti, sve teče „za bionda Dio“ a Istra stupa svojom produkcijom uz bok... Lombardije.

Dajte se naprijed vi koji imate odgovornosti, da branite i uzdržite ono što se zove „zajedničko dobro“. Naprijed s jednom kampanjom, kojom bi se otkrilo ranu, kojoj je potrebna duboka operacija, da se zaprijeći rak-rana.»

Iza ovoga pisma piše glavni urednik «Sere» gospodin Piero Belli par određenih i značajnih riječi. Pisac kaže, da je ovim pismom iznesena jedna istina, koju svi znaju. On tvrdi, da je vladai istarski položaj poznat i da se ne radi o kakvom nemaru sa strane vlade za ove krajeve. Vrše se pripreme, da se poduzmu sve potrebne mјere, a kada bude sve spremno, onda će započeti počinjanje raznih povlastica i pomoći. Danas je sav položaj u svijetu jasno i točno prikazan o novinama, svaki se dogodaj tumaci novinama, cijeli se poredak oslanja na novine, koje propagiraju ili obaraju neku činjenicu. Novine su danas jedna velevlast, koja ravna i vodi svijet.

No, ovdašnji talijanski listovi, koji su najprije pozvani, da dignu glas radi se o interes ovih krajeva, preščivilili su dosada svečano i svjesno najtežu našu činjenicu, ta je istarska gospodarska nevolja. No, ne samo da preščuju, nego se često dogadja, da dođušaju sjejne i pompozne prikaze o dobrom stanju u ovim krajevima. Nije ni za čudjenje onda, da se Širi i dalji Krugovi ne zanimaju za poboljšanje gospodarskog stanja u Istri.

Valjda je već bilo i vrijeme, pa se ipak našao jedan list, koji je iznajšao onog pisma svrati pozornost javnosti na Istru. Jamačno bi ono pismo u svakoj drugoj redakciji bilo svršilo u koš.

Naše je gospodarsko stanje slično kojim ušima cara Trojana iz one stare priče. Počela je napokon da svira sviralačka ubrana na istarskoj zemlji — tajmu, koju nije lijepe iznajšati — istarsku ekonomsku nevolju.

Samo da i obećanja o kojima govoriti «Sera» ne bi bila sviralačka — na vrbi.

Nadam se svejedno, da će vlasta poduzeti sve, da se Istri pomogne; samo je trebalo i dosada dizati glas i tražiti pomoći, pa bi stvar bila propšješena.

Vež je izlaza.

Izašao je iz tiska sedmi broj ovoga uistinu lijepe ženskoga lista. «Vež* je u kratko vrijeme svog ospstanka uspio pridobiti simpatiju svih naših ženskinja. Zašao je skoro u sva naša sela, a dnevno se sve više širi. Širi se zato, jer je našim ženama koristan Donaš i u ovom broju lijepe risarije, ženske ručne rade, mnogo korisnoga štva, upute iz kućanstva, materinstva itd. «Vež* je list, koji zaslužuje pažnju, pak ga zato preporučamo svim našim ženama.

Smrtna kosa.

Iz Zadra nam javljava, da je 8. o. m. preminuo vrli rođoljub, trgovac Božo Martinac, iz Šukošana. U svim narodnim potkreptima bio je medju prvima. Bio je takodjer urednik „Dalmatinškog Hrvata“, koji je izlazio u Zadru pred 30 godinama. Za naš je list uvijek osobito zanimalo, pratio je narodni rad u Istri sve do svoje smrti. Laka mu bila zemlja, koju je od srca volio, a rodbini naše iskreno sauzeće.

Trgovacka univerza u Trstu.

Upisivanje za akademsku godinu 1926-27 na trgovackoj univerzi u Trstu traje od 1. augusta do 5. novembra.

Študije do doktorata gospodarskih ili trgovackih znanosti traju 4 godine, a razdjeljene su na 4 tečaja.

Na trgovacku univerzu mogu se upisati oni djaci, koji su maturirali na klasičnom znanstvenom liceju i takodjер i oni, koji imaju ispit usposobljenja kakvog tehničkog ili trgovackog zavoda, ili imaju otpusnicu kakve načitne škole.

Zalošna vijest.

Pred zaključkom lista stiže nam vijest, da je u subotu, dne 11. o. m. preminuo u Voloskom Viktor Tomičić. Naši iskreni sančešći porodicici.

Pok. Tomičić bio je jedna od najizrazitijih ličnosti u našoj narodnoj borbi. Mi smo se narednom broju odužili njegovog usponeni.

Svega po malo

Rijetke zaruke.

Bivši poljski ministar predsjednik grof Skrzynski ovih se dana zarušio sa kćerkom američkog milijardera Forda, Ford je vlasnik znamenite istoimene tvornice automobila u Americi i njenovi su automobili poplatili čitav svijet. Mlada zaručnica Ford donaša svome mužu miraz od 500 milijuna dolara, što iznasa preko osam milijarda hrvatskih lira. Novine napominju, kako bi ova svota dala dovoljno da popravi valutno stanje čitave Poljske.

Zita i samostan.

Listovi javljaju, da je bivša austrijska crnica Zita zatražila od engleskog kraljevog vlasteljstva, da sa diegom može stupiti u jedan samostan u Engleskoj.

Grom iz vedra neba.

Koji put se ova referenca radi, da se iznosi nešto što je nenadano došlo. No, ovaj put radi o pravom pravcavom gromu iz vedra neba. Pred 3 dana je blizu Graca u jednu kuću, u po bježu, vedra i sunčana dana, udario grom, tako da je odmah sa svim okolnim stajama izvorila do temelja. Grom je bio prav i nepatnjivi, a nešto je bilo vedro, da je pucalo od vedrine.

Aeroplani i njegova uporaba.

U Americi su posljednje vrijeme počeli upotrebljavati za čuvanje sume od vatre aeroplane. U tamošnjim se šumama festo pojavljuju požari, pa je šteta od tih požara svake godine bila velika. Da se požarima na vrijeme doskoči upotrebljavaju se suda za čuvanje sume aeroplani, koji leti i paze, da se negdje požar ne bi pojavio. U zadnje dve godine Stete su tako smanjile za 32 milijuna dolara.

Potri neutješljivom lugomjavljamo rođacima, prijateljima i znalcima, da je danas u 13 sati blago preminuo u Gospodinu u devedeset i tri godine radina života.

Viktor Tomičić
pomorski kapetan, posjednik zlatnoga kriza sa krunom za zastugu i zlatnoga kriza Pro Ecclesia et Pontifice ltd. ltd.

Pogreb neprežljivog pokonjika biti će u ponedjeljak 13. o. m. u 16 sati iz kuće br. 7 u crkvi Sv. Ane pa u obiteljsku grobnicu.

VOLOSKO, 11. septembra 1926.

Obitelji:
Tomičić, Dr. Trnajstić i Kurelić.

Aeroplani i širenje vjere.

Amerikanici u svemu hoće da budu originalni, pa i u vjerskim stvarima.

Newyorské novine iznose opisne članke o nekoj novoj proroticici, koja aeroplonom obilazi sve veće gradove Sjedinjenih Država i drži vjerske predavanja svrhom da obrije grijesnike na pravu stazu. Ta nova prorocica je desetogodišnja djevojčica Betty Weeklund, koja je nedavno u New-Yorku i Washingtonu održala propovijed pred nekoliko hiljada naroda.

Moral na selu.

Općinsko vijeće se bila Blatnici u Šibeniku izdalo je slijedeće odredbe: 1. Čitavo pučanstvo, stranci, turisti, izletnici i domaći obojeg spola, koji borave u ovom općini, moraju uvijek biti dostojno obučeni. 2. Grudi, ramena i noge imadebiti prokriveni neprozirnom tkaninom, a nikako kavčim velom. 3. Jedni i drugi, naime muško i žensko imade nositi tako dugu odjeću da se ne uzbudjuju u ljudi sram. Tko se ove odredbe ogreši plaća globu od 5 do 10 franka.

Izgled za izvoz žita iz Rumunjske.

Nepovoljne vremenske prilike pogorsale su rumunjske žetvene izgledze za nekih 10 postotaka, ali se još uvijek računa sa znatnim pretiskom za izvoz. Nadaju se, da će zadržavanje na domaćim potrebe, ostati još uvijek oko 150.000 vagona pšenice, 100.000 vagona ječma i 25.000 vagona zobi, te 25.000 vagona ostalih vrsti žita za izvoz. Ostane li vrijeme skloni kukuruzu, to bi žetva kukuruze mogla da doneće pretičak od 250.000 vagona. Cjelokupna vrijednost izvozne pretičke cijeni se na 5.5 milijuna na tona.

Izvoz jaja iz Poljske.

Broj kokoši, koje nose iznosi u cijeloj Poljskoj oko 30.000.000. Godišnja produkcija jaja je 15 hiljadu vagona. Dvije trećine ove produkcije potroši se u zemlji i godišnje na jednu glavu pada otrplike 50 jaja, dok na pr. u Engleskoj prosječno 240 komada jaja. Godine 1919. Poljska je izvezla 250 vagona, godine 1921. 666, a lani 2707 vagona jaja. Za prvo polugodište ove godine izvezlo se iz Poljske jaja u ukupnoj vrijednosti 42 milijuna zlotija. U Poljskom izvozu jaja zauzimaju peto mjesto.

Izdavač, direktor i odgovorni urednik:
IVAN STARÍ.
Tisk: TISKARA „EDINOST“ U TRSTU.

Oglas

Krojači, krojačice i ne krojačice!

Krojna škola u Ljubljani, Stari trg 19. (Ravnateljstvo J. Potočnik, vještak Inter Nacionalne rimske izložbe, diplomirani zlatnog medaljom i profesor krojenja u Italiji) — otvara specijalni slovenski tečaj damskega i muškega kroja za Slovence i Hrvate.

Svaki krojač, krojačica ili ne krojačica ima priliku, da se točno nauči sve vrste krojenja po lako razumljivom sistemu, koji je proučan u Engleskoj, Francuskoj, Njemačkoj i Italiji na Internacionačnoj rimskoj izložbi.

Tečaj se otvara 1. oktobra 1926.

Oni, koji ne mogu, da prisustvuju tečaju u Ljubljani, mogu tečaj pratiti pomoći svezaka, koje škola razaslije.

Krojna škola preskrbi učenicima hranu i stan u povoljnu cijenu. Modni listovi, koji škola izdaje stope na godinu 120 dinara.

Kada se tečaj zaključuje, svaki učenik ima priliku, da sprema risarje za Internacionačnu rimsku izložbu, te dobiva po mogućnosti rimsku diplomu.

Pošto je ravnatelj krojne škole imenovan vještakom rimske izložbe s diplomom Nomina dei Giurý d'Onore velike je važnosti za učenike iz italijanskih krajeva, jer će im svedočižeći i diplome nositi potpis diplomiranoga profesora kroja za Italiju, a njegov ce potpis imati vrijednost pred oblastima.

Krojna škola u Ljubljani.

Fotograf Miško Gortani
u Pazinu

preporuči sl. općinu
mesta i okolice sv.

fotografsku radionicu

ture u tri vještine: fotograf, fotografski kameričar i fotografski vještak.

fotograf je potpis u portretu, fotografski vještak u fotografiji.

KRUNE

plaća do 2'30 L

ALOJZIJE POVH, Piazza Garibaldi 2

prvi kat

Pazite na naslov!

Pazite na naslov.

Trgovina Koža i raznih postolarskih potrepstvina

FRAN CINK

CAMPO BELVEDERE br. 1

drži u svom skladistu:

svake vrste putu struku zasjerajuće robe

uz najnižu dnevnu cijenu.

Potrošnja hrana i tečaji.

Potrošnja hrana i tečaji.